

[Jens Møller.]

høje Regering maa finde Midler til at forhindre denne skadelige Udvikling i Grænselandet og dermed ogsaa mellem de to Folk.

Efter min Mening vilde Danmarks Befolkning bedst forstaa den af den høje Regering ønskede absolut neutrale Holdning over for det tyske Rige, som denne Traktat giver Udtryk for, hvis den højtærede Udenrigsminister, som ved Gennemførelsen af denne Traktat og ogsaa ved tidligere Lejlighed har vist Mod til — imod en vis Stemning i Skandinavien — at gaa den af Fornuften og Ansvarret over for sit Folk foreskrevne Vej, i Konsekvens af den Udvikling, her er paabegyndt, overvejede, om det har nogen Betydning for Danmark at være Medlem af Folkeforbundet. Efter min Overbevisning — og en saadan Erkendelse har fundet stadig større Udbredelse i alle Europas Folk — har Folkeforbundet siden sin Oprettelse været et Instrument i Hænderne paa de i Verdenskrigen sejrende Stormagter til at opretholde den i Versailles skabte Tilstand, som dog kun kunde opretholdes, saa længe Tyskland blev holdt nede i Afmagt. Ganske vist mistede Folkeforbundet en væsentlig Del af denne sin oprindelige Betydning, da forskellige Stater, deriblandt ogsaa de skandinaviske, frigjorde sig for de i Sanktionsparagraffen nedlagte Forpligtelser. Men nu synes Folkeforbundet at skulle blive et Instrument i Englands mod Tyskland rettede Indkredsningspolitik. Derfor vilde efter min Mening en Frigørelse for saadanne Baand i høj Grad give Udtryk for den i denne Traktat nedlagte gode Vilje hos begge Parter.

Endvidere vilde Traktatens Aand lettere vinde Indpas i Befolkningens Bevidsthed, hvis den høje Regering herefter stræbte efter en Udvidelse af de økonomiske Forbindelser med Tyskland. Selvfølgelig bør Danmarks Eksport til England derved ikke berøres. I Traktaten er der jo endda givet Udtryk for, at denne Eksport kan opretholdes, ogsaa i Tilfælde af krigerske Forviklinger mellem England og Tyskland. Men da Eksporten til England er begrænset og det danske Landbrug har mange uudnyttede Produktionsmuligheder, kan vi i Nordslesvig ikke se rettere, end at disse udnyttes fuldt ud ved en Eksportforøgelse til Tyskland. I hvert Tilfælde kan en saadan Eksportforøgelse for Nordslesvigs Vedkommende ikke i særlig Grad vanskeliggøre Vareudvekslingen mellem de to Lande. Ved Overvejelsen af saadanne Muligheder kan den høje Regering ikke lade ude af Betragt-

ning, at Forholdene i Grænselandet er særlig vanskelige og derfor trænger til hurtig Handling.

I denne Forbindelse skal jeg endnu en Gang gøre opmærksom paa Nødvendigheden af en Clearing-Overenskomst med det tyske Rige angaaende Muligheden for Transfer af en Del af Arbejdsfortjenesten for de Syd for Grænsen beskæftigede Arbejdere fra Nordslesvig. Den højtærede Socialminister har i dette høje Ting for nylig oplyst, at kun faa faguddannede danske Arbejdere staar til Raadighed for tyske Arbejdspladser, og i Gaar gav den højtærede Statsminister Meddelelse om en meget glædelig Tilbagegang i de arbejdsløses Tal. Saa meget mere maa det være muligt at afslutte den ovennævnte Overenskomst med Tyskland for de saakaldte Grænsegængere, det vil sige de arbejdsløse, som har fundet Beskæftigelse Syd for Grænsen paa en saadan Maade, at de kan opretholde deres Bopæl Nord for Grænsen. Det er en kendt Sag, at Tyskland har truffet saadanne Clearing-Overenskomster med mange Lande, deriblandt Holland, Schweiz, Italien, Ungarn og andre. Jeg er overbevist om, at den høje Regering med en saadan Clearing-Overenskomst med Tyskland vilde give den nordslesvigske Arbejderbefolkning en Tryghedsfølelse, som vil blive paaskønnet af de paagældende, da de vil erkende, at der gøres alt muligt for at lette deres særlig vanskelige Kaar.

Det er disse Tanker og Ønsker, som vækkes og opretholdes i den nordslesvigske Befolkning ved Afslutningen af denne betydelige Traktat med det tyske Rige.

Jeg skal til Slut udtale Haabet om, at disse Ønsker og Tanker maa finde Vej til Handling.

Udenrigsministeren (P. Munch): Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen klagede over, at der ikke tidligere havde været nogen Forhandling om dette Spørgsmaal i selve Rigsdagen, og navnlig ikke paa det Tidspunkt, da Tillægsbevillingsloven var til tredie Behandling. Paa det Tidspunkt var Forhandlingerne med de nordiske Lande paa et saadant Standpunkt, at det ikke var muligt at give Oplysninger ud over dem, der allerede forelaa for Offentligheden. Man drøftede endnu Spørgsmaalet om, hvorvidt man overhovedet vilde gaa i Forhandling. Fra tysk Side forelaa intet Forslag, paa Grundlag af hvilket vi kunde have drøftet Spørgsmaalet med den høje Rigsdag. Man maatte da følge den Vej som dansk Lovgivning anviser, nemlig en Drøftelse